

A photograph of a lush garden scene. In the foreground, a path is covered with many white daisies and some purple flowers. The path leads into a dense garden with various green plants, tall grasses, and some pink flowers in the background. The scene is brightly lit, suggesting a sunny day.

De Tuinen van Westerpark

Plan van Aanpak vergroten Toegankelijkheid

concept

begeleidingsgroep pilot:

Frans Boots	projectleider namens de gemeente Amsterdam
Mathieu Derckx	bestuurslid Nut & Genoegen
Trudi Hengeveld	lid Nut & Genoegen
Katrien de Klein	bestuurslid Sloterdijkmeer
Eric van der Putten	bestuurslid Sloterdijkmeer

Tuinpark Nut en Genoegen
Sloterdijkerweg 22
1014 CB Amsterdam
www.nutengenoegen.amsterdam

Volkstuinvereniging Sloterdijkmeer
Sloterdijkerweg 20
1014 CB Amsterdam
www.sloterdijkmeer.nl

De Tuinen van Westerpark

Plan van Aanpak vergroten Toegankelijkheid

concept-versie 12-10-2019

Tuinparken Nut & Genoegen en Sloterdijkmeer

gemeentelijk plan (1927) voor beide tuinparken met een combinatie van volkstuinen en wandelpark

Nut en Genoegen voor de komst van Sloterdijkmeer

de beide parken tijdens de aanleg van het spoor (1981)

De Tuinen van Westerpark

Plan van Aanpak vergroten Toegankelijkheid

inhoud

1	waarom dit plan van aanpak?	4
2	uitgangspunten plan van aanpak	6
3	tuinieren	..8
4	wandelen	10
5	natuurbeleving	12
6	voor de buurt	14
7	structuurkaart met toelichting	16
8	vervolgstappen	20
	Bijlage : lijst van te ondernemen stappen	21

1 waarom dit plan van aanpak ?

De leden van Sloterdijkmeer en Nut & Genoegen zijn al enige tijd bezig - onder de noemer 'De Tuinen van Westerpark' - beide volkstuinparken toegankelijker te maken voor parkbezoekers. Deze doelen zijn in 2017 uiteengezet in de visie *De Tuinen van Westerpark* en in 2018 tijdens de ALV's van beide volkstuinverenigingen geaccordeerd. *) Eind 2018 zijn de tuinparken samen met de gemeente Amsterdam en de Bond van Volkstuinders gestart met de pilot 'Vergroten Toegankelijkheid van de Tuinen van Westerpark'.

In het kader van deze pilot is dit plan van aanpak opgesteld als uitwerking van de visie *De Tuinen van Westerpark*; met concrete voorstellen om de ruimte van de tuinparken hiervoor beter in te richten. De bijbehorende structuurkaart vormt de *onderlegger* voor de verschillende planonderdelen.

Op dit moment werken verschillende partijen in en rondom het Westerpark aan plannen op het gebied van woningbouw, infrastructuur (zoals openbaar vervoer,

wegen en fietspaden) en aan een toekomstbestendig park. De gemeente Amsterdam heeft in dit kader in maart 2019 een concept nota uitgebracht: *Een toekomstbestendig Westerpark in het perspectief van Haven-Stad*. *) Dit als een vervolg op plannen voor Haven-Stad uit 2017. In deze stukken worden de tuinparken beschouwd als onderdeel van het Westerpark. De gemeente Amsterdam heeft al in 2005 aangegeven de toegankelijkheid van alle volkstuinparken te willen vergroten. *) Zij heeft aangekondigd in het vierde kwartaal van 2019 te komen met een definitieve nota over het Westerpark én met een actualisering van de nota over volkstuinen. Dit plan van aanpak kan hiervoor als input worden aangewend.

De Bond van Volkstuinders heeft in zijn onlangs vastgestelde visie het verbeteren van de toegankelijkheid als volgt verwoord. *)

Het Plan van Aanpak vergroten Toegankelijkheid dient te worden beschouwd als de inbreng

van de tuinparken voor deze gemeentelijke plannen.

Volkstuinparken kunnen hun groene potentieel beter gebruiken door het vergroten van hun maatschappelijke relevantie, door middel van recreatief medegebruik, groene publieksvoorzieningen en buurthuisfuncties. Om dat mogelijk te maken is het wenselijk om tuinparken in functiegebieden te verdelen, de entree opener en meer uitnodigend te maken en te zorgen voor doorgaande wandelroutes, die voor bezoekers vanuit verschillende in/uitgangen bereikbaar zijn. En om voor een grotere groep gebruikers herkenbaar te zijn, is het wenselijk dat tuinparken zich sterker gaan profileren als stilteparken, met nadruk op groene kernwaarden als rust, ecologie en biodiversiteit.

Dit plan van aanpak is tot stand gekomen met ondersteuning van de begeleidingsgroep voor de pilot. Het plan is ontwikkeld in samenspraak met tuinders van beide complexen. Hiertoe is in juni 2019 een drietal brainstormsessies gehouden met geïnteresseerden. De ideeën uit deze inspiratiebijeenkomsten zijn in dit plan opgenomen, met actiepunten en te nemen stappen in concept aangegeven, met een overzichtelijke structuurkaart. In augustus 2019 is de eerste opzet aan hen voorgelegd.

- Tuinparken Sloterdijkmeer en Nut & Genoegen: *De Tuinen van Westerpark, plan tot versterking van de volkstuinparken in Groot Westerpark*, juni 2017
- Gemeente Amsterdam: *Een toekomstbestendig Westerpark in het perspectief van Haven-Stad, Ruimte en Duurzaamheid*, 11 maart 2019
- Gemeente Amsterdam: *Nota Volkstuinen in Amsterdam*, november 2005
- Bond van Volkstuinders: *Visie op volkstuinparken*, vastgesteld 8 december 2018

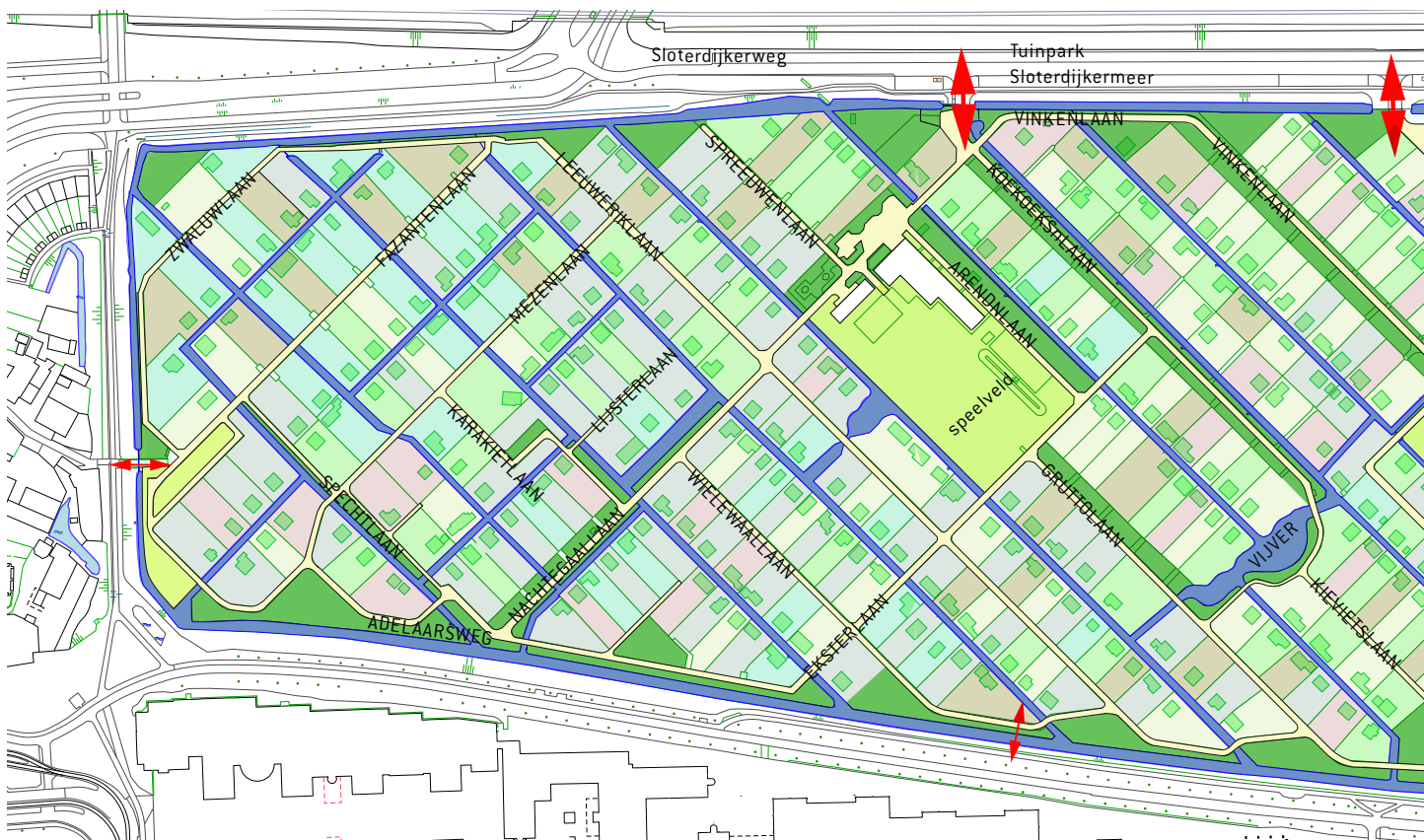

luchtfoto tuinparken Sloterdijkmeer en Nut & Genoegen

2 uitgangspunten plan van aanpak

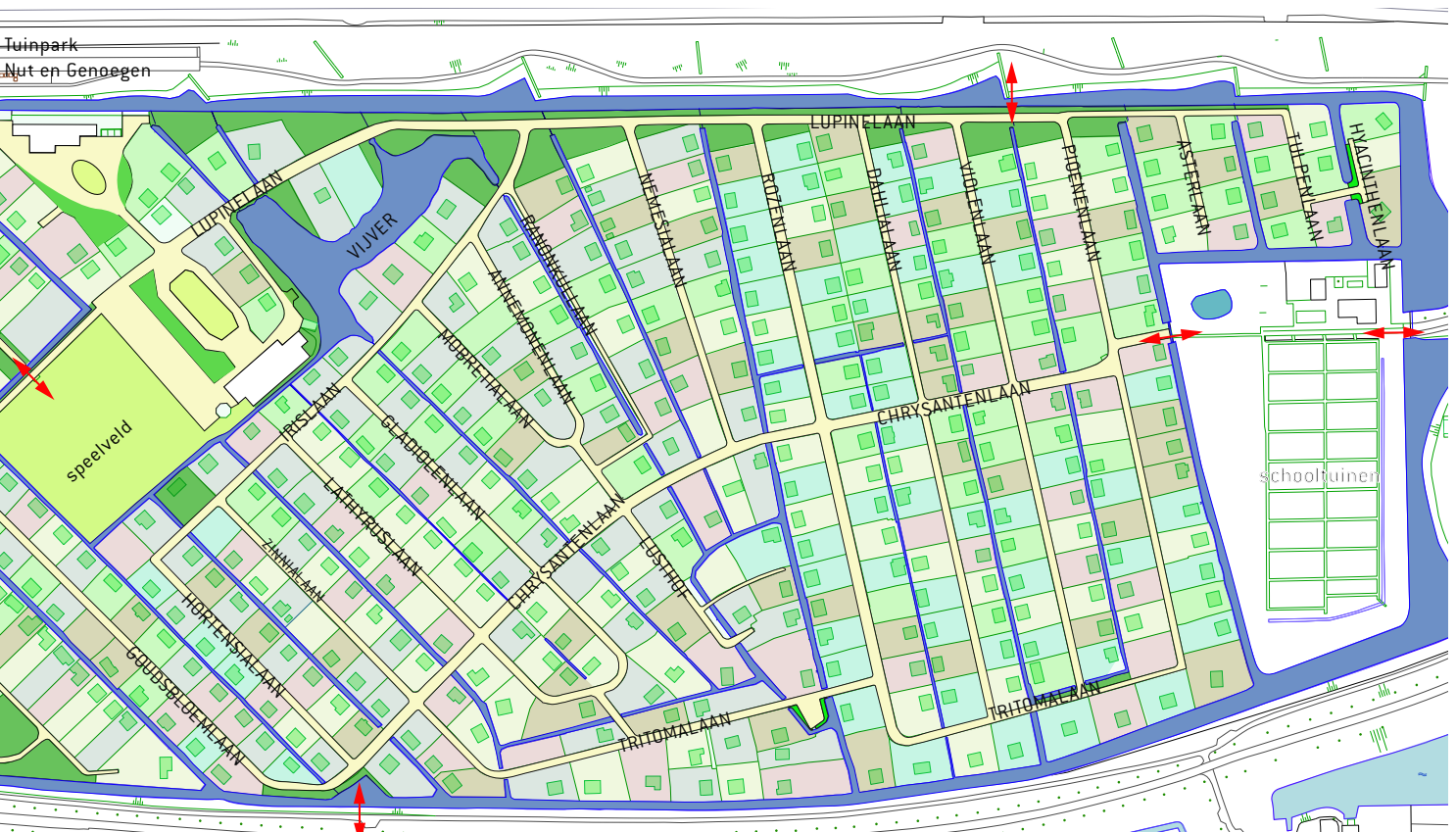
In de visie *De Tuinen van Westerpark* is uitgegaan van de volgende kenmerken:

- De tuinparken danken hun bestaansrecht aan vier functies: volkstuinpark, wandelpark, natuurbeleving en buurtvoorziening.
- De gemeenschappelijke delen van de tuinparken worden (vrijwillig) onderhouden door de leden van de volkstuinverenigingen Nut & Genoegen en Sloterdijkermeer. Zij nemen het voortouw bij de inrichting.
- De tuinparken zijn opengesteld voor bezoekers, maar zijn geen openbaar gebied.
- Voor bezoekers worden ruimere venstertijden ingesteld, bij voorkeur van zonsop- tot zonsondergang.
- Rust en veiligheid staan centraal, ook voor kinderen. Fietzers zijn te gast op de wandelpaden. Van door gaande fietsroutes kan geen sprake zijn.
- In het gemeenschappelijke groen zijn barbecue open vuren, versterkte muziek en loslopende honden niet toegestaan.
- Er worden afspraken gemaakt met Handhaving, Politie en Beheersorganisatie Westerpark over overlast en veiligheid.
- Met Parkbeheer worden afspraken gemaakt over voorzieningen als afvalbakken en toegang tot toiletten.
- De entreegebieden van de tuinparken worden aangepast, zodat ze uitnodigend zijn en zichtbaar onderdeel uitmaken van het (Groot) Westerpark. De Sloterdijkerweg wordt onderdeel van Westerpark en heringericht.
- De relaties met en toegevoegde waarde van de tuinparken voor de buurt worden versterkt.
- De natuurwaarden en de beleving van de natuur worden waar mogelijk versterkt.

Het Plan van Aanpak is opgesteld op basis van hiervoor genoemde uitgangspunten aan de hand van de 4 functies van de tuinparken.

- 1 Tuinieren is de belangrijkste component van de tuinparken. Echter het tuinieren dient meer zichtbaar gemaakt te worden (hfd 3).
- 2 De tuinparken vormen een uitgestrekt wandelpark binnen het Westerpark (hfd 4).
- 3 De tuinparken vormen – met een oppervlakte van ca. 30 ha – samen één aaneengesloten groot natuurpark midden in de stad (hfd 5).
- 4 De tuinparken zijn al een groene buurtvoorziening en deze functie wordt versterkt (hfd 6).

3 tuinieren

De volkstuinparken zijn er om te tuinieren: een unieke, actieve en creatieve bezigheid in en met de natuur. Dit gebeurt zowel individueel, als in verenigingsverband. Door de grote verscheidenheid van tuinen en beheer is er een ongekeende variatie en biodiversiteit. Dit valt binnen een regulier park met gangbare onderhoudsmiddelen niet te evenaren.

Voor de toekomst liggen er diverse uitdagingen om het tuinieren voor meer mensen toegankelijk te maken.

- Het aanbod in type tuinen kan worden vergroot (zoals gemeenschappelijke pluktuinen, moestuinen, deeltuinen, educatieve tuinen, stadslandbouw, et cetera).
- Waar mogelijk kunnen vrijkomende tuinen worden gesplitst, bijvoorbeeld in een deel met en een deel zonder een huisje; wellicht dat ook op verzoek van zittende tuinders splitsing kan plaatsvinden.
- Tuinieren kan voor meer mensen toegankelijk gemaakt worden, bijvoorbeeld door vrijkomende tuinen te bestemmen voor gemeenschappelijk gebruik, volwassenen / kinderen met een beperking of oud-tuinders.
- Ook kunnen buurtbewoners en andere parkbezoekers actief deelnemen aan het onderhoud van het gemeenschappelijke groen.
- De tuinen kunnen zichtbaarder worden voor parkbezoekers; dit kan door een publieksvriendelijke inrichting en gebruik van lagere hagen, schuttingen, doorkijkjes et cetera.
- Er kan meer informatie over uiteenlopende vormen van tuinieren worden gegeven. Niet alleen bestemd voor zittende tuinders, ook voor derden (zie ook hfd 6). Informatie kan worden gegeven in de vorm van cursussen, (digitaal en/of schriftelijk), thematische workshops en wandelingen, en in de vorm van specifiek ingerichte tuinen en plekken: kruidenpluktuin, moestuinen op basis van diverse ecologische systemen, composteermogelijkheden et cetera.
- Ook informatie over aan tuinieren verwante onderwerpen is belangrijk, zoals natuurbeheer, verbeteren waterkwaliteit, ecologie.

bloemen kweken

voor jong en oud

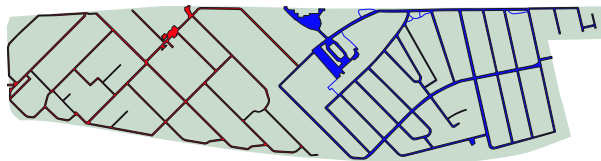
workshop moestuinieren

4 wandelen

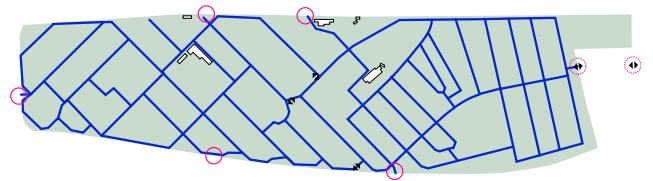
Wandelen wordt, naast tuinieren, nog meer het centrale thema van de tuinparken. Parkbezoekers kunnen hier genieten van natuur, van rust en van de grote verscheidenheid aan tuinen. Daarmee zijn de parken oases in de stad en vormen een wezenlijke aanvulling op het (vaak rumoerige) Westerpark en zijn omgeving. Bomen, heesters en bloemen zorgen voor rust en verkoeling.

Op dit moment zijn de parken al vrij toegankelijk binnen openingstijden. Daarvan wordt steeds meer gebruikgemaakt. Het gaat erom dat - in de lijn van de visie *De Tuinen van Westerpark* - wandelen meer wordt gefaciliteerd en aantrekkelijker wordt gemaakt door de volgende stappen:

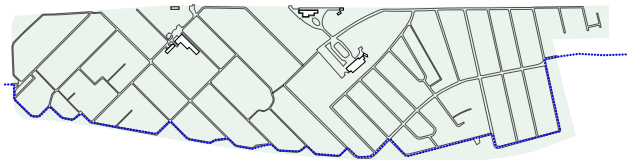
- Vergroten aantal toegangen (van vier naar zes).
- Vergroten van de zichtbaarheid van de toegangen.
- De entreegebieden worden uitnodigend ingericht d.m.v. openheid, bijzondere inrichting met banken, beplanting en informatieborden et cetera.
Voor recreanten wordt kenbaar dat ze een bijzonder gebied met natuur en rust betreden, waar specifieke gedragsregels gelden.
- De centrale routes door de tuinparken, die van de entreegebieden naar de centrale zones gaan, krijgen een bijzondere aankleding en meer ruimte.
- Een aantal paden op de tuinparken krijgt meer het karakter van lommerrijke wandelpaden ('parkboslanen'). Dit betreft vooral de lanen met voortuinen. In het gemeenschappelijk groen worden nieuwe struinpaden toegevoegd.
- Her en der verspreid liggen stukken gemeenschappelijk groen dat opgewaardeerd wordt tot bijzondere plekken, nieuwe 'parels'. De aantrekkelijkheid voor wandelaars wordt hiermee vergroot (zie details in hfd 6).
- De openingstijden worden verlengd van maart tot november, van zonsop- tot zonsondergang; en van november tot maart wordt gedacht aan weekendopening van 10.00-16.00 uur.
- Momenteel zijn de twee tuinparken slechts op een (onlogische) plek met elkaar verbonden. Nieuwe verbindingen zijn nodig om tot één padennetwerk te komen: tussen Koekoeklaan / noordzijde Gouds bloemlaan als een directe verbinding tussen de beide centrale gebieden en een tussen Kievietlaan / zuidzijde van de Goudsbloemlaan. Zodoende kunnen verschillende thematische wandelroutes uitgezet worden. Samen met de nieuwe toegangen (Brettenpad, Schooltuinen / Nemoland) wordt de toegankelijkheid vanuit het Westerpark vergroot.
- Bestaande thematische wandelroutes worden geactualiseerd en uitgebreid tot doorgaande wandelroutes over beide parken; die routes worden uitgezet op papier en d.m.v. podcasts en apps.
- Er komen extra voorzieningen zoals banken, afvalbakken en - waar mogelijk - ruimte voor spel, picknick en bescheiden horeca.
- Er komen duidelijke bewegwijzering en relevante borden met spel- en gedragsregels (tweetalig en in pictogramstijl), niet alleen in de tuinparken zelf, maar ook in het Westerpark.

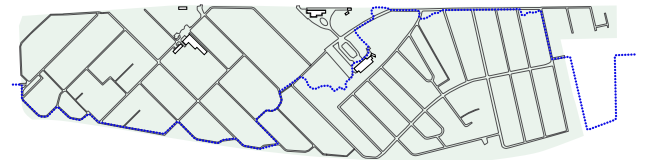
gescheiden padenstelsels van de twee tuinparken

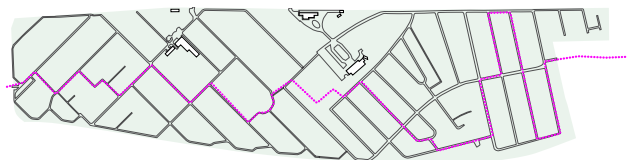
naar één padennetwerk

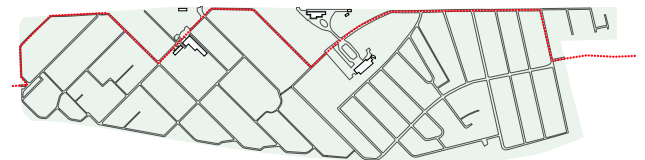
wandelroute De Bretten

wandelroute natuur

tuinenwandelroute

wandelroute Sloterdijkweg

bloemrijke bermen

5 natuurbeleving

Het gebied heeft een rijk gevarieerd aanbod van verschillende biotopen die een habitat vormen voor kleine dieren (als vele soorten vogels, vossen, egels, marters, kikkers, salamanders) en voor insecten (als bijen en vlinders). Het streven is deze natuurwaarden voor de toekomst veilig te stellen, te versterken en voor parkbezoekers meer zichtbaar te maken. De aantrekkelijkheid voor parkbezoekers, tuinders en andere gebruikers wordt hiermee vergroot en uiteindelijk zullen meer mensen hiervan kunnen genieten (zie ook het vorig hoofdstuk).

Met name het gemeenschappelijk groen langs de randen van de tuinparken biedt hiervoor kansen. Nu ogen die randen veelal rommelig en/of weinig onderscheidend. Dit komt niet alleen door de 'achterkantachtige' uitstraling van sommige tuinen met tuinhuisjes, schuttingen, rommelhoekjes, maar ook door te dichte en weinig onderscheidende begroeiing van deze groenstroken.

Het plan is om de buitenranden van de tuinparken en het gemeenschappelijk groen aantrekkelijker en meer gevarieerd in te richten. Hiervoor zijn al belangrijke stappen ter verbetering gezet. Zo heeft Nut&Genoegen het Nationaal Keurmerk Natuurlijk Tuinieren van de AVVN verkregen door diverse plekken natuurlijker en meer gevarieerd in te richten. Op Sloterdijkmeer is onlangs de zogeheten Stippengroep gestart om aan de hand van dit keurmerk de randen aan te pakken.

De belangrijkste uitdagingen zijn:

- Inrichting van natuurzones aan Brettenpad en Sloterdijkweg: meer variatie aanbrengen in biotopen en het aantrekkelijker en uitnodigend maken.
- Verbijzonderen van het gemeenschappelijke groen en water dat her en der over de tuinparken ligt verspreid met speciale biotopen; de vijvers worden toegankelijker met meer natuurlijke en bloemrijke oevers, mooie waterplanten, schoon water en de ijsvogelwanden moeten trekpleisters worden; groenstroken en verborgen gebiedjes worden aantrekkelijker gemaakt als bloemenweide, moeras bos, pluktuinen met wilde bloemen, eetbare planten en bomen; de terp op Sloterdijkmeer aan de buitensingel wordt als accent versterkt.
- Er wordt een bomeninventarisatie gemaakt en een beplantings- en beheersplan ontwikkeld voor een toekomstbestendig natuur- en wandelpark.
- De natuurbeleving van de tuinen wordt vergroot door hoge afscheidingen en dichte begroeiing langs de paden te vervangen door transparante beplanting en afscheidingen.

ijsvogel

ijsvogelwand

natuurbeleving

bijzondere biotopen

natuurlijke onderbegroeiing

leefgebied voor veel diersoorten

6 voor de buurt

In de visie *De Tuinen van Westerpark* is aangegeven dat de tuinparken in feite een buurtvoorziening vormen; niet alleen wonen de meeste tuinders in de aanliggende wijken, maar de parken bieden ook faciliteiten aan andere buurtbewoners. Zij zijn ook nu al welkom bij diverse educatieve en ontspannende activiteiten. Voor buurtbewoners wordt ruimte gemaakt voor nieuwe initiatieven, die de natuurwaarden en de inrichting als tuin- en wandelpark versterken.

Beide parken hebben rondom en aangrenzend aan de clubgebouwen een 'centraal hart' met speelvelden, speeltuin, vlindertuin, bloemenborders met een parkachtige aanleg. Deze clubgebouwen en omringende gebieden hebben een belangrijke sociale functie voor het verenigingsleven en deze functie kan worden uitgebreid voor de buurt.

De gebouwen worden in het tuinseizoen op specifieke tijdstippen gebruikt en in het winterseizoen slechts weinig. De grote speelweides worden (te) weinig gebruikt, deels vanwege de slechte bodemgesteldheid (Sloterdijkermeer) en deels doordat ze (te) groot zijn. (Nut&Genoegen). Deze centrumgebieden liggen op relatief korte afstand van elkaar (ca. 500m). Bij een herinrichting krijgen beide gebieden een verschillende inkleuring, zodat zowel het eigen karakter van elk tuinpark wordt versterkt, als een wederzijdse aanvulling tussen de tuinparken ontstaat.

Deze gebieden en gebouwen lenen zich goed voor nieuwe (buurt)voorzieningen.

De belangrijkste uitdagingen zijn:

- Het uitgeven van delen van het algemeen groen aan geïnteresseerde groepen en het meer betrekken van aspirant-tuinders en tuinliefhebbers uit de buurt. (zoals nu al BSO Natuurfontein en de Soep tuin vanaf oktober 2019).
- Herinrichting van delen van het speelveld voor verschillende kleinschalige functies (zoals plukweide, moestuintjes, kwekerij en (stads)landbouw).
- Het zoeken naar en samenwerking met relevante organisaties voor gemeenschappelijke activiteiten.
- Zaalverhuur op non-profit basis aan sociaal-culturele instellingen (zoals muziek-, zang-, dans- en toneelclubs; voor jong en oud).
- Idem voor organisaties die zich bezighouden met (buurt)activiteiten op het gebied van natuurbeleving en -educatie (groen buurthuis).
- Ook met kunstenaarscollectieven in de buurt wordt samenwerking gezocht, bijvoorbeeld bij de vormgeving van bijzondere picknickplaatsen, speelplekken, activiteiten, et cetera.
- Toiletten toegankelijk maken voor wandelaars / recreanten. Overigens zal ook de gemeente meer openbare toiletten in het Westerpark moeten realiseren (bijvoorbeeld op de Molenwerf).

Het aantal uitdagingen is nog uit te breiden met bijvoorbeeld tentoonstellingsruimte over natuur & milieu, verkoopmogelijkheden voor zelfgemaakte tuinproducten / biologische producten / biologische-plantenverkoop en ruilmarkt, kwekersdagen, activiteiten gericht op ouderen en mensen met een beperking, gerichte informatie over de historie van het gebied en de flora & fauna op en rond de tuinparken. Het is een proces in beweging dat kan worden bijgesteld.

avond 4-daagse

kunst in het groen

openlucht volkstuinhotel

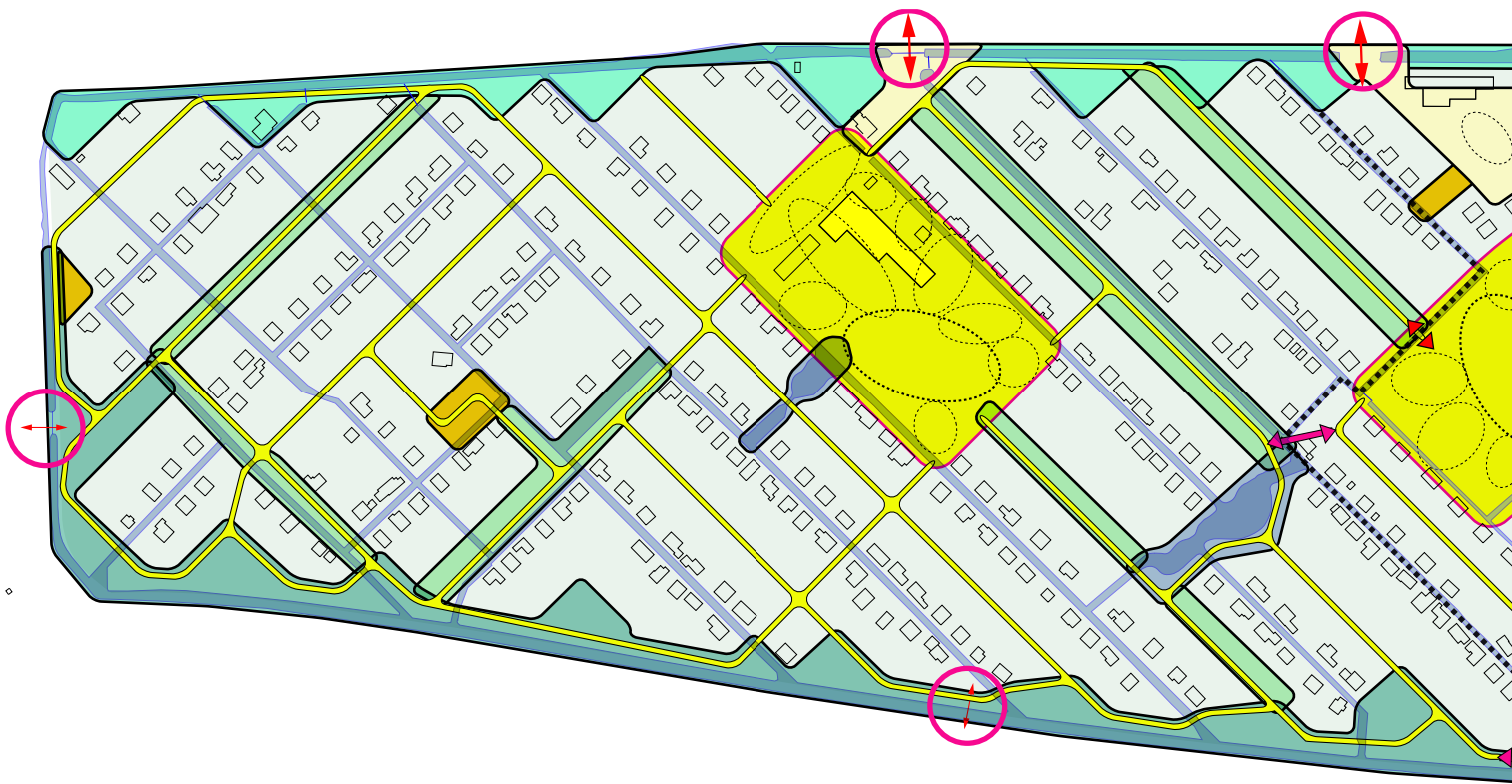

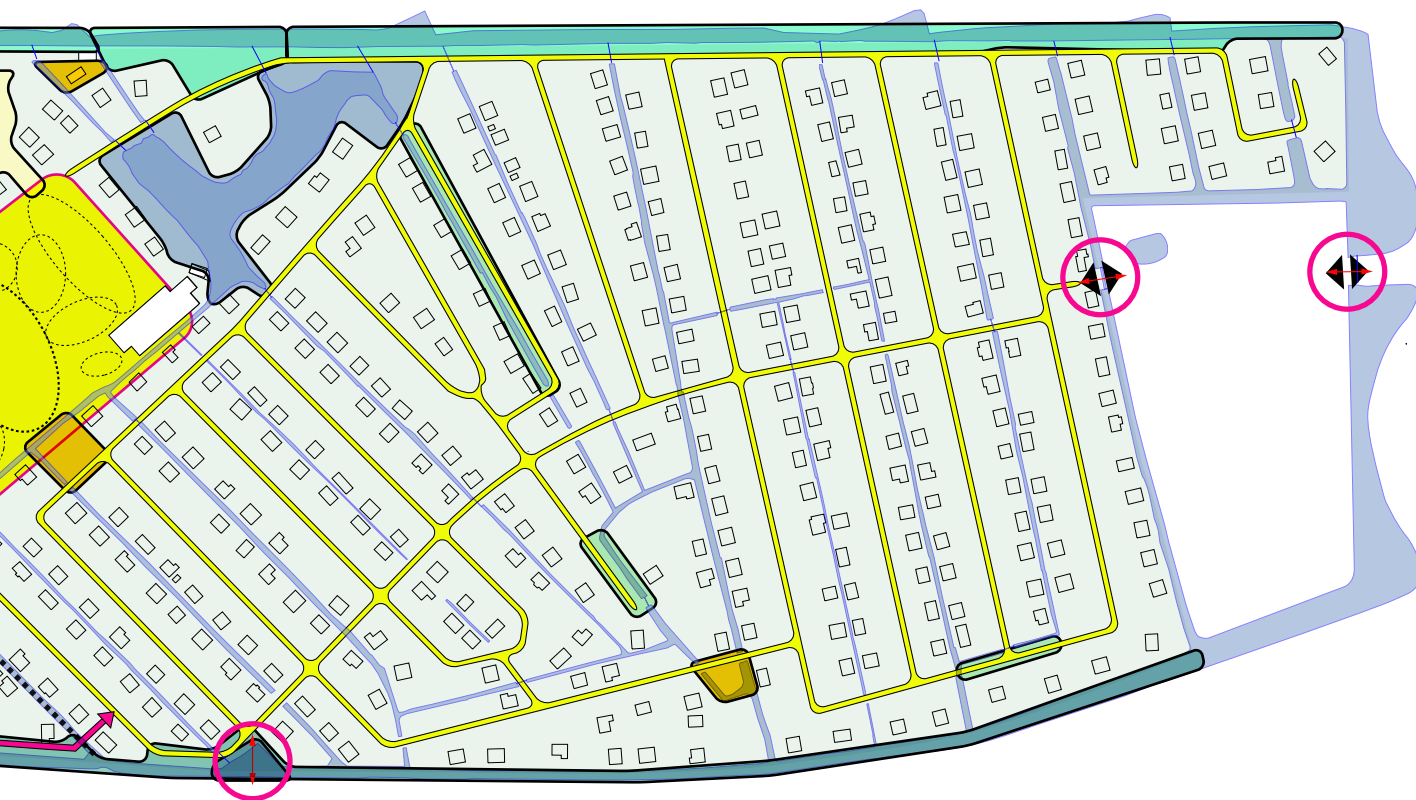
muzikale omlijsting Open Tuinendag

ruimte voor sport en spel voor jong en oud

7 structuurkaart

legenda structuurkaart

	tuinen en lanen		indicatie gemeenschappelijke speelweide
	vijvers en sloten		indicatie nieuwe functies gericht op medegebruik door de buurt
	Brettenbosjes		hoofd- en zijingangen
	Sloterdijkerweg / spoorzone		bestaande en nieuwe verbindingen tussen VVS en N&G
	parkboslanen		grens tussen VVS en N&G
	bijzondere plekken		
	entreegebieden		
	groene hart		
	verenigingsgebouwen		

toelichting structuurkaart

Deze kaart toont in hoofdlijnen de gewenste functies, sfeer en ruimtelijke uitstraling van de verschillende te onderscheiden gebieden, centrale routes en verbindingen van de Tuinen van Westerpark.

tuinen en lanen

In principe bepalen de tuinen en lanen de kenmerken van de tuinparken. Binnen deze structuur kan incidenteel - waar mogelijk - bijvoorbeeld een tuin die vrijkomt worden gesplitst, van functie veranderen of onderdeel gaan uitmaken van het gemeenschappelijke groen.

Gestreefd wordt naar een opwaardering van de tuinen met door- en inkijkjes, het terugdringen van schuttingen, poorten en van dichte afschermende beplanting. De tuinparken worden daardoor als wandelpark veel interessanter.

De lanen bestaan uit halfverharding (grint of schelpen) en bieden met name voor wandelaars comfort.

sloten en vijvers

De sloten maken onderdeel uit van de water- en ecologische structuur van de Overbraker Binnenveld. Zij vormen voor beide parken de basis voor de verkaveling van het gebied met de volkstuinten. De zichtbaarheid van deze 'historische' structuur kan worden vergroot door duikers te vervangen door bruggen en door het maken van zichtrelaties met verblijfsplekken daar waar het water de lanen kruist.

De vijvers zijn opgenomen in het gemeentelijk inrichtingsplan uit 1927 voor de Overbraker Binnenveld, waarbij volkstuinten en wandelpark tot een integraal geheel zijn ontworpen. Hierbij is een extra laag toegevoegd met enkele gebogen dwarsverbindingen, parkachtig groen en vijvers.

De aantrekkelijkheid van de vijvers wordt vergroot door het versterken van de zichtrelaties met verblijfsplekken en het opschonen van de oevers. De ecologische waarde van vijvers en sloten wordt vergroot door het maken van natuurlijke oevers (waar de sloten voldoende breedte hebben), het (beter) baggeren in het vroege voorjaar en door het uitbaggeren van de

dichtgeslibde vijvers.

Brettenbosjes

Deze randzone met gemeenschappelijk groen diende in het oorspronkelijke plan voor de volkstuinten als afscherming van het spoor. Bij Sloterdijkmeer is deze zone nog intact en vormt het nu – in de laag gelegen polder – een parallelle gemeenschappelijke natuurzone langs het Brettenpad.

De natuurwaarden van deze zone worden in het kader van het Keurmerk Natuurlijk Tuinieren van de AVN vergroot met de aanleg van verschillende biotopen en door specifiek beheer, waardoor er meer biodiversiteit ontstaat. Nieuwe functies (zoals kijk- en picknickplaatsen, de terp als bijzondere plek) in de bosjes dienen de natuurwaarden te versterken. In deze zone worden wandelroutes uitgezet.

Sloterdijkweg / spoorzone

Deze zone is ontstaan na de aanleg van het spoor aan de noordzijde van de tuinparken, waardoor er in de polderverkaveling driehoekige restgebieden ontstonden. Deze restgebieden hebben uiteenlopende functies gekregen met verschillende soorten uitstraling (zoals werf, opslag, clubgebouwen, winkel, entreegebieden, compost, kwekerij, volkstuinten, een vrij toegankelijke tuin en gemeenschappelijk groen). De uitstraling van de tuinparken vanaf de Sloterdijkweg is op een aantal plekken rommelig en onaantrekkelijk.

De ambitie is deze zone op te waarderen en meer samenhang te brengen tussen de verschillende onderdelen, waarbij het groen leidend is. Bij Nut en Genoegen is in het kader van het Keurmerk Natuurlijk Tuinieren deze zone reeds omgevormd tot een beeldbepalend gebied - zowel in het tuinpark als vanaf de Sloterdijkweg - met verschillende biotopen (zoals de landschapelijke Lupine-oever, moeras en vogelbosjes) en een aantrekkelijker entree. In deze zone wordt een aaneengesloten wandelroute uitgezet.

parkboslanen

Sloterdijkmeer is 16 jaar later ontwikkeld dan Nut en

Genoegen. Hier zijn in een substantieel aantal lanen stroken gemeenschappelijk groen toegevoegd. Met deze stroken zijn het in de loop der tijd uitgegroeid tot bosachtige lanen. Op Nut en Genoegen komen deze stroken slechts op een paar plekken voor.

Het onderhoud van deze stroken (de voortuinen) wordt momenteel uitgevoerd door de aangrenzende tuinders. De kwaliteit van de beplanting is wisselend en een samenhangend beeld ontbreekt.

De lanen met voortuinen worden getransformeerd tot parkboslanen met meer samenhang in beeld en met een grotere ecologische waarde. Tegelijkertijd wordt het aanzien naar de tuinen verbeterd. De tuinparken worden hiermee als wandelgebied aantrekkelijker.

bijzondere plekken

In beide tuinparken komen verspreid enkele plekken voor die onderdeel uitmaken van het gemeenschappelijk groen. Het voornemen is deze plekken meer bijzonder en verrassend in te richten en te voorzien van speciale functies, waardoor zij verborgen pareltjes binnen de tuinparken vormen.

groene hart

Rondom de verenigingsgebouwen van beide tuinparken ligt gemeenschappelijk groen, waarvan elk met een grote speelweide. Deze speelweiden werden in het verleden gebruikt voor uiteenlopende activiteiten. In de loop der jaren is het gebruik afgenomen. Tegelijkertijd zijn nieuwe functies toegevoegd, zoals een speeltuin, een vlindertuin en jeu-de-boulesbanen.

In beide gebieden liggen kansen om nieuwe functies te ontwikkelen, die een meerwaarde opleveren voor de tuinders, de parkbezoekers en voor buurtbewoners. In de structuurkaart wordt schematisch een indeling gegeven van nieuwe functies rondom de verenigingsgebouwen en de vernieuwde speelweides. De functies dienen nader te worden bepaald, zoals gemeenschappelijke tuinen, stadstuinieren (zoals de Soeptuin), kwekerij, speelvoorzieningen (er zijn plannen voor het natuurlijker maken van de speelplek van Sloterdijkmeer), boomgaard, plukweide, et cetera.

entreegebieden

De tuinparken worden toegankelijker gemaakt met nieuwe uitnodigende poorten en hekken bij de hoofden en zijingangen en met een nieuwe zijingang aan het Brettenpad bij VVS. De plannen hiervoor zijn gereed en zullen op korte termijn worden uitgevoerd.

De entreegebieden worden aantrekkelijker ingericht, zodat er voor bezoekers bij binnenkomst ruimte is om zich te oriënteren en dat zichtrelaties de bezoekers als vanzelfsprekend leiden naar de centrale gebieden van beide tuinparken. Om deze ruimte te maken zal op een enkele plek een tuin een gemeenschappelijke functie krijgen (bijv. met een tuinhuis als ontvangstplek of als zoete inval voor oud-tuinders).

Bij de entreegebieden komen borden met info, spel- en gedragsregels. De poorten worden voorzien van veilige automatische magneetsloten, zodat openings- en sluitingstijden gemakkelijk regelbaar zijn.

wandelpaden

De tuinparken zijn bij elkaar 30 ha groot met bij elkaar een uitgebreid padennetwerk van ca. 7km aan wandelpaden. Uiteenlopende wandelingen zijn mogelijk. De tuinparken worden hét wandelgebied van het Westerpark. De paden zijn wandelpaden, waarbij de fietsers te gast zijn. Er komen geen fietsroutes. Er worden wandelroutes uitgezet met verschillende thema's. Op strategische plekken komt er bewegwijzering.

verbindingen tussen beide tuinparken

Sloterdijkmeer en Nut & Genoegen zijn twee verschillende afdelingen van de Bond van Volkstuinders. De tuinparken hebben elk een eigen padennetwerk dat slechts op een enkele 'onlogische' plek met elkaar verbonden is. Als doorlopend wandelpark functioneert het dan ook beperkt.

Het structuurplan voorziet in twee nieuwe wandelverbindingen - op strategische plekken - tussen beide tuinparken. Zo ontstaat één wandelpark, met wandelroutes, elk met een eigen thema, afstand en opstap-punt. Deze routes kunnen zowel op papier als via podcasts en apps worden uitgezet.

8 vervolgstappen

Dit concept wordt voorgelegd aan de deelnemers van en belangstellenden voor de brainstormsessies, en vervolgens aan de besturen en algemene ledenvergaderingen van de tuinafdelingen. Ook zal een terugkoppeling plaatsvinden met de Bond van Volkstuinders en met relevante gemeentelijke diensten.

Een definitieve versie moet vervolgens worden geconcretiseerd in een uitvoeringsplan met een financiële onderbouwing. Dan is het noodzakelijk dat de gemeente een financiële bijdrage levert voor de ingrepen aan en het onderhoud van de voor publiek toegankelijke delen van de tuinparken; dit nadat overeenstemming is bereikt op basis van dit plan van aanpak en de uitvoering daarvan. Een en ander zal in een herzien, langdurig huurcontract moeten worden vormgegeven.

Dit plan van aanpak trekt een zware wissel op de capaciteit van beide afdelingen. Op dit moment functioneren zij louter dankzij de inzet van vrijwilligers. Dit plan van aanpak betekent een verhoging van die inzet. Maar dat zal niet voldoende zijn. Het is allereerst nodig dat tijdelijk een projectmanagement wordt ingezet om de maatregelen op de rit te krijgen en te doen uitvoeren.

Daarna zal ook op het gebied van beheer (professionele) inzet moeten komen om de leefbaarheid op de parken in stand te houden en waar nodig te vergroten. Dit betreft de inzet van een goed beheersplan en aangewezen beheerders op elk complex.

Verder is het nodig dat ook vanuit de Bond van Volkstuinders maatregelen worden getroffen. Allereerst zullen in reglementen bepalingen moeten worden aangepast, zodat ook faciliteiten aan niet-tuinders kunnen worden geëxploiteerd (bijvoorbeeld verhuur van ruimtes, exploitatie van beperkte horeca).

En last but not least: dit plan van aanpak is onderdeel van een pilot met als doel dat de toegankelijkheid van de tuinparken wordt vergroot. Dit betekent dat voorstellen worden uitgetoetst, geëvalueerd en dat bij tegenvallende resultaten gezocht wordt naar andere oplossingen. Daarbij moet het mogelijk zijn dat er (gemotiveerd) ook een stap teruggezet kan worden.

Bij de uitwerking van al deze plannen is veiligheid een belangrijk aandachtspunt. Die moet in stand gehouden en waar nodig vergroot worden. Daartoe dienen goede afspraken gemaakt te worden met Handhaving, politie c.s., beheersorganisatie Westerpark en brandweer over versterkt toezicht. Te denken valt daarbij aan een vaste / tijdelijke beheerder per complex.

Op elk park wordt winterbewoning ingesteld.

De pilotgroep vraagt op korte termijn overleg met de gemeente over de nodige maatregelen, waarbij uitgangspunt is dat de gemeente haar verantwoordelijkheid neemt voor leefbaarheid en veiligheid.

Pas als hierover concrete afspraken zijn, kan dit plan van aanpak verder worden uitgevoerd.

Van alle partijen, zowel van de gemeente, als van de Bond van Volkstuinders en de leden van de beide tuinparken is commitment hiervoor nodig.

bijlage: lijst te ondernemen stappen

wandelen maatregel	planning	kosten ten laste van		opmerkingen
		tuinparken	gemeente	
Vergroten aantal toegangen; aanleg Brettenbrug	2020			kosten zijn al bij gebudgetterd
Zichtbaarheid toegangen vergroten:				
- plan van aanpak toegang Sloterdijkmeer	2020-2022		n.t.b.	
- plan van aanpak toegang Nut en Genezen				
Verlengen openingstijden	2020	n.t.b.		
Nieuwe Verbindingen tussen de parken onderling	13-10-201913-10-201913-10-2019		20000 n.t.b.	
- zuidzijde Goudsbloemlaan / Kievietlaan naast Brettenpad				
- noordzijde Goudsbloemlaan / Koekoeklaan				
Routes maken (bewegwijzering)				
- noordroute	2021		n.t.b.	
- zuidroute				
- natuurroute				
Voorzieningen :				
- grootonderhoud verharding	2020 -2022		n.t.b.	
- banken en afvalbakken				
- nieuwe bewegwijzering van routes (realisatie in 2020)				
- informatie via website, borden (ook met iconen en Engelse verwijzingen)				
Duidelijker informatiesysteem vanuit het Westerpark naar de wandelparken	2020		n.t.b.	

natuurbeleving: inrichting en differentiatie maatregel	planning	kosten ten laste van		opmerkingen
Inrichting van natuurzones aan Brettenpad en Sloterdijkweg	2020	n.t.b.	n.t.b.	deze inrichting is een meerjarig project (ca. 3 tot 5 jaar)
- uitwerkingsplan				
inrichting parkboslanen:				
- uitwerkingsplan	2020/2021	n.t.b.	n.t.b.	inrichting geschiedt in overleg met tuinders van de betrokken laan; moet planning per laan komen
inrichting entreegebieden:				
- uitwerkingsplan	2020/2021	n.t.b.	n.t.b.	is meerjarig project, waar ook herverhaveling van aanliggende tuinen aan de orde kan komen
inrichting bijzondere plekken en vijvers:				
- uitwerkingsplan	2020/2021	n.t.b.	n.t.b.	deze inrichting is een meerjarig project (ca. 3 tot 5 jaar)

tuinieren maatregel	planning	kosten ten laste van		opmerkingen
tuinieren voor meer mensen toegankelijk te maken				
- in plan voor inrichting van bijzondere plekken ook moestuinen meenemen	2020/2021			
tuinen zichtbaarder te maken voor bezoekers				
- regels voor zichtbaarheid privétuinen handhaven c.q. aanscherpen	2020/2021			
informatie geven over tuinieren en verwante onderwerpen (natuurbeheer, ecologie etc.)				
- jaarlijkse cursussen organiseren i.s.m. deskundigen en organisaties	2020/2021			

voor de buurt maatregel	planning	kosten ten laste van		opmerkingen
Herinrichting van delen van het speelveld voor verschillende functies:				
- maken van plannen voor herinrichting	2020	n.t.b.	n.t.b.	
flexibel gebruik van voorzieningen	2020 -2021			
meer gebruikers gebouwen:				
- maken huisvestingsplannen	2019 - 2021	n.t.b.		Sloterdijkmeer is al bezig met een huisvestingsplan
- selectie van mogelijke partijen				
toiletten voor gebruik voor wandelaars/recreanten (bij voorkeur in Westerpark buiten de tuinparken)	2020- 2021		n.t.b.	

veiligheid maatregel	planning	kosten ten laste van		opmerkingen
afspraken met gemeente over vergroten leefbaarheid en veiligheid	2019/2020			voor 1 mrt ivm openstelling poorten
afspraken met handhaving en politie c.s. / beheersorganisatie Westerpark	2020		n.t.b.	
beheersplan / aanstellen beheerders per uinpark	2020			
winterbewoning	2020			
aandacht brandveiligheid	2020	n.t.b.		

A photograph of a garden scene. In the foreground, a wooden table is covered with a light blue patterned tablecloth. On the table, there is a jar of peanut butter, a small yellow bowl, a pair of red-handled scissors, and a large, colorful garden gnome with a yellow pointed hat and a red shirt. To the left of the table, there are several potted plants, including tall green stalks and pink flowers. In the background, there is a dense garden with various plants, including tall green stalks and pink flowers. A large white patio umbrella is open over the table. The scene is brightly lit, suggesting a sunny day.

De Tuinen van Westerpark
augustus 2019

Tuinpark Nut en Genoegen
Sloterdijkerweg 22
1014 CB Amsterdam
www.nutengenoegen.amsterdam

Volkstuinvereniging Sloterdijkermeer
Sloterdijkerweg 20
1014 CB Amsterdam
www.sloterdijkermeer.nl